

PWYLLGOR GWASANAETHAU DEMOCRATAIDD

Cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 30 Gorffennaf 2020

- YN BRESENNOL:** Cynghorydd Robert Llewelyn Jones (Cadeirydd)
Cynghorydd Vaughan Hughes (Is-Gadeirydd)
- Cynghorwyr John Griffith, Richard Griffiths, Eric Wyn Jones, Robert G Parry, OBE, FRAGS, Dylan Rees, Dafydd Roberts, J Arwel Roberts
- WRTH LAW:** Pennaeth Gwasanaethau Democrataidd
Swyddog Sgriwtini (SR)
Cynorthwy-ydd Gweinyddol (FL)
Swyddog Pwyllgor (SC)
- YMDDIHEURIADAU:** Dim
-

1 DATGANIAD O DDIDDORDEB

Dim.

2 COFNODION

Cadarnhawyd cofnodion y cyfarfodydd a gynhaliwyd ar y dyddiadau canlynol fel cofnod cywir:-

- 10 Rhagfyr 2019
- 30 Ionawr 2020 (Cyfarfod Arbennig)

3 ADOLYGIAD Y COMISIWN FFINIAU A DEMOCRATIAETH LEOL CYMRU O DREFNIADAU ETHOLIADOL CYNGOR SIR YNYS MÔN

Cyflwynwyd – diweddariad gan y Pennaeth Gwasanaethau Democrataidd, yn dilyn yr adroddiad a gyflwynwyd i'r Pwyllgor hwn ar 25 Medi 2019, fel rhan o adolygiad Comisiwn Ffiniau a Democratiaeth Leol Cymru o drefniadau etholiadol y Cyngor Sir.

Nodwyd fod y Comisiwn wedi cyhoeddi adroddiad drafft a chynigion yn ddiweddar, a'u bod wedi gofyn am sylwadau ar drefniadau etholiadol y Cyngor, yn cynnwys enwau wardiau, erbyn 14 Medi 2020.

Adroddodd y Pennaeth Gwasanaethau Democrataidd bod cynigion y Comisiwn Ffiniau wedi eu hystyried a'u derbyn gan Arweinyddion Grwpiau y Cyngor a Phanel Trawsbleidiol. Nododd fod y Comisiwn wedi cefnogi achos ac argymhellion y Cyngor i gael 35 Aelod a 14 Ward, gyda dim newid i 6 ward etholiadol, gan olygu cyfartaledd sirol o 1,461 o etholwyr i bob Aelod. Mae'r Comisiwn yn bwriadu cyflwyno'r trefniadau newydd mewn pryd ar gyfer etholiadau 2022.

Canolbwyntiodd y drafodaeth ar yr enw arfaethedig 'Braint' ar gyfer ward etholiadol Bro Rhosyr. Nododd y Cynghorydd Dafydd Roberts fod Cyngor Cymuned Llanfihangel Esceifiog yn teimlo fod yr enw newydd yn amhriodol. Roedd yn argymhell fod yr enw yn cael ei newid i 'Bodowyr', sydd â chysylltiad lleol cryf gan fod afon Bodowyr yn llifo o fewn ffiniau hanesyddol a daearyddol yr ardal.

Mynegwyd pryder nad oedd rhai Cyngorau Tref / Cymuned wedi ymateb i ymgynghoriad y Comisiwn hyd yma. Adroddodd y Pennaeth Gwasanaethau Democrataidd ei fod wedi ysgrifennu at bob Cyngor Tref / Cymuned yn ddiweddar yn gofyn iddynt gyflwyno unrhyw sylwadau yr hoffent eu cyfrannu i'r ymgynghoriad.

PENDERFYNWYD argymhell i'r Cyngor Sir bod y cynigion a nodir yn adroddiad y Comisiwn Ffiniau yn cael eu derbyn, yn amodol ar newid yr enw ar gyfer ward newydd Braint i 'Bodowyr'.

4 ADRODDIADAU BLYNYDDOL AELODAU 2019/20

Cyflwynwyd - adroddiad gan y Pennaeth Gwasanaethau Democrataidd ar y mesurau arfaethedig ar gyfer cyhoeddi Adroddiadau Blynyddol Aelodau ar gyfer 2019/20.

Mae Adran 5 o Fesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gosod dyletswydd ar y Cyngor Sir i sicrhau bod trefniadau yn eu lle er mwyn galluogi Aelodau i gyhoeddi adroddiadau blynyddol ar eu gweithgareddau. Amlygodd y Cadeirydd bwysigrwydd cwblhau'r adroddiadau blynyddol, er mwyn ehangu atebolrwydd lleol a hysbysu'r cyhoedd am rolau a chyfrifoldebau Aelodau.

Adroddodd y Pennaeth Gwasanaethau Democrataidd fod yr adroddiadau blynyddol a dderbyniwyd dros yr wythnosau diwethaf bellach wedi eu cyhoeddi ar wefan y Cyngor. Nododd fod 6 adroddiad blynyddol bellach yn weddill.

PENDERFYNWYD derbyn yr adroddiad.

5 TALIADAU I AELODAU - ADRODDIADAU PANEL ANNIBYNNOL CYMRU AR GYDNABYDDIAETH ARIANNOL

Cyflwynwyd – adroddiad gan y Pennaeth Gwasanaethau Democrataidd ar Adroddiad Blynyddol Panel Annibynnol Cymru ar Gydnabyddiaeth Ariannol (y Panel) sy'n gosod y lwfansau sy'n daladwy i Aelodau Etholedig ac Aelodau Cyfetholedig a hawliau pleidleisio.

Adroddodd y Pennaeth Gwasanaethau Democrataidd fod cynigion drafft y Panel ar gyfer 2020/21 wedi eu cyflwyno i'r Pwyllgor hwn ar 10 Rhagfyr, 2019. Nododd y cyhoeddwyd yr adroddiad blynyddol drafft ym mis Chwefror 2020, gyda dim newidiadau pellach i'r drafft, heblaw am gynnydd o £350 yng nghyflwg sylfaenol yr Aelodau. Nodwyd fod Rhestr Cydnabyddiaeth Ariannol i Gynghorwyr y Cyngor ar gyfer 2020/21 wedi'i gyhoeddi yn unol â'r gofynion.

Cyfeiriodd y Pennaeth Gwasanaethau Democrataidd at egwyddorion y Panel ar ddigolledu costau gofal, a ddaeth yn weithredol ar 1 Gorffennaf 2020. Mae'r Panel

yn bryderus bod y niferoedd sy'n hawlio'r ddarpariaeth yn isel ac mae wedi ceisio amlinellu gwell diffiniad o'r meini prawf. Mae'r Panel wedi gofyn i Awdurdodau Lleol godi ymwybyddiaeth ymysg Aelodau fod y cymorth ariannol ar gael ac mae argymhelliad wedi'i wneud bod adolygiad blynyddol o amgylchiadau pob Aelod yn cael ei gyflawni bob blwyddyn yn ystod eu gwerthusiadau blynyddol.

Adroddodd y Pennaeth Gwasanaethau Democrataidd ei fod wedi ysgrifennu at bob Aelod yn egluro'r canllawiau ar gostau gofal a nododd bod hefyd modd gweld y wybodaeth hon ar wefan y Cyngor.

PENDERFYNWYD nodi:-

- **Bod y Cyngor wedi cyhoeddi ei Restr Cydnabyddiaeth Ariannol i Gynghorwyr ar gyfer 2020/21, yn unol â'r gofynion.**
- **Bod yr egwyddorion mewn perthynas ag ad-dalu costau gofal a chadarnhau sut mae'r Cyngor yn bwriadu rhoi'r egwyddorion ar waith, fel y nodir yn Atodiad 1.**

6 PWYLLGOR GWASANAETHAU DEMOCRATAIDD- ADRODDIAD BLYNYDDOL 2019/20

Cyflwynwyd - adroddiad gan y Pennaeth Gwasanaethau Democrataidd ar yr uchod.

Adroddodd y Pennaeth Gwasanaethau Democrataidd fod y Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd yn cyhoeddi adroddiad blynyddol, a fydd yn cael ei gyflwyno i'r Cyngor llawn ar 8 Medi 2020. Mae'r adroddiad yn crynhoi materion a drafodwyd gan y Pwyllgor yn ystod 2019/20, sy'n cynnwys y canlynol:-

- Y Cynllun Hyfforddi a Datblygu Aelodau gan gynnwys Adolygiadau Datblygiad Personol;
- Gwe-ddarlledu cyfarfodydd;
- Adroddiadau Blynyddol Aelodau;
- Adroddiad Blynyddol Panel Annibynnol Cymru ar Gydabyddiaeth Ariannol;
- Materion cysylltiedig ag Aelodau yn cynnwys – Siartr Cymru ar gyfer Datblygiad a chefnogaeth Aelodau;
- Ymgynghoriadau perthnasol Llywodraeth Cymru yn cynnwys trefniadau etholiadol.

PENDERFYNWYD derbyn yr adroddiad a nodi'r materion a ystyriwyd gan y Pwyllgor yn ystod 2019/20.

Daeth y cyfarfod i ben am 11.00 am

**CYNGHORYDD ROBERT LL JONES
CADEIRYDD**